

Geografická Olympiáda | Kategória B

**REGIONÁLNE ASPEKTY
VOLEBNÉHO SPRÁVANIA
NA SLOVENSKU:**

**ANALÝZA VOLIEB V
ROKOCCH 2023-2024**

Matúš Boleček, GJGT BB

CIELE PRÁCE

- 1. POROVNAŤ SPRÁVANIE VOLIČOV V RÁMCI OKRESOV SR V TROCH TYPOCH VOLIEB (NR SR, PREZIDENTSKÉ, EP)**
- 2. IDENTIFIKOVAŤ VZŤAHY MEDZI SOCIO-EKONOMICKÝMI CHARAKTERISTIKAMI REGIÓNOV A VOLEBNOU PODPOROU**
- 3. VYTVORIŤ KOMPLEXNÝ PRÍSTUP K SKÚMANIU VOLEBNÉHO SPRÁVANIA**

METÓDY PRÁCE

KVANTITATÍVNA ANALÝZA NA ÚROVNI 79 OKRESOV SR

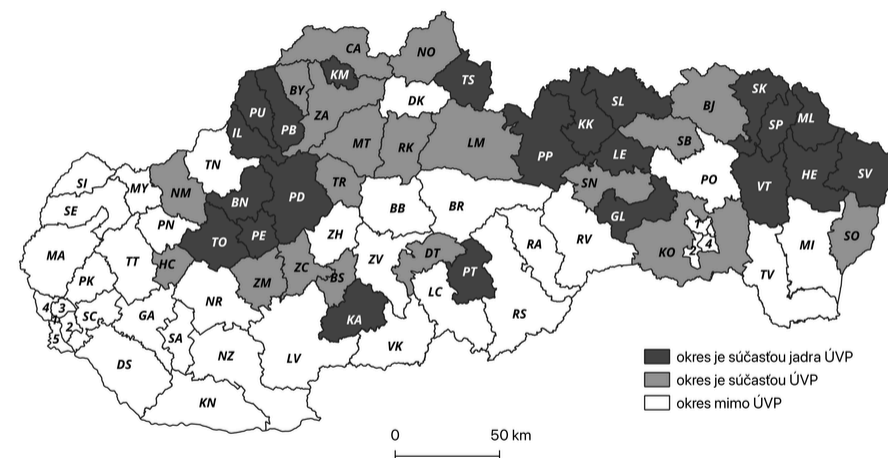
Pearsonove R

Strana	sŠ	vŠ
SMER	0,521	-0,491
HLAS	0,575	-0,65
SaS	-	0,926
PS	-	0,893

Analýza ÚVP

Mapa 1: Podiel hlasov v okresoch pre Štefana Harabina v 1. kole prezidentských volieb 2024

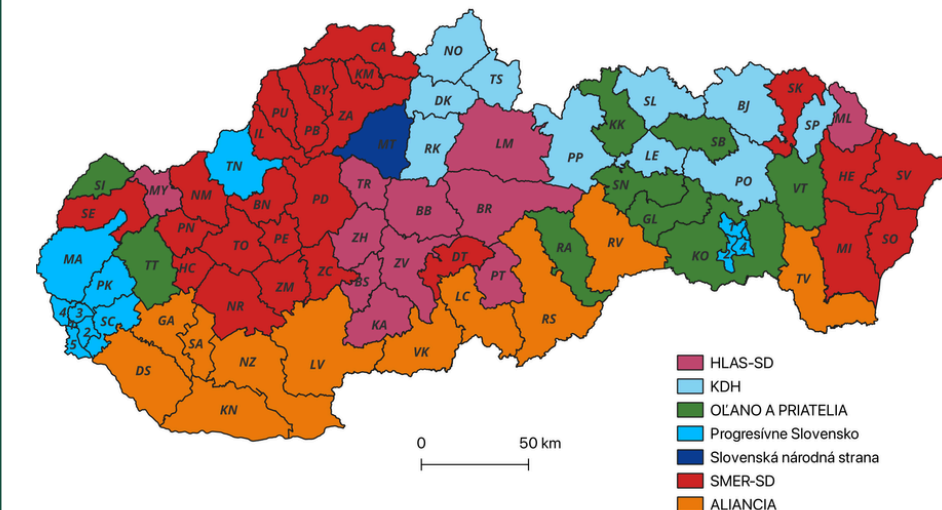

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2024b)

Najväčšia klad. odchýlka

Mapa 2: Špecifická politická preferencia v regiónoch vo voľbách do NR SR v roku 2023

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023)

PEARSONOVE R

- Korelácia dvoch premenných
- Zaužívaná metóda vo volebnej geografii
- Dáta zo SODB 2021, ŠÚ SR, externých zdrojov

0 – 0,3 – slabá korelácia,
0,3 – 0,7 – mierna korelácia,
0,7 – 1,0 – silná korelácia.
(Hendl 2006)

Tabuľka 1: Závislosť ziskov strán a kandidátov s vybranými charakteristikami regiónov vo voľbách do NR SR, EP a prezidentských voľbách (2023, 2024)

Konfliktná línia	Pozícia	Politická strana	Voľby	Vek			Vzdelanie			Zamestnanie			Ekonomická aktivita		
				Priemerný	Predprodukt.	Poprodukt.	ZŠ	SŠ	VŠ	I. sektor	II. sektor	III. Sektor	Aktívni	Neaktívni	Štud. a deti
Sociálno-ekonomická	Ľavica	SMER-SD	NR SR 2023	0,311	-0,468	-	-	0,521	-0,491	-	0,471	-0,43	-	0,383	-0,411
		SMER-SD	EP 2024	-	-0,401	-	-	0,493	-0,629	0,504	0,436	-0,572	-0,333	0,643	-0,341
		HLAS	NR SR 2023	-	-0,338	-	0,359	0,575	-0,65	0,632	-	-0,572	-0,418	0,691	-
		HLAS	EP 2024	-	-	-	0,446	0,387	-0,593	0,637	-	-0,626	-0,549	0,748	-
	Pravica	SaS	NR SR 2023	-	-	0,365	-0,743	-	0,926	-0,695	-0,657	-0,537	0,709	-0,667	-
		SaS	EP 2024	-	-	-	-0,646	-	0,85	-0,695	-0,615	0,828	0,638	-0,672	-
Národno-etnická	Slovenskí nacionalisti	Republika	NR SR 2023	-	-	-	-0,594	-	-0,831	0,63	0,63	-0,623	-0,455	0,45	-
		Republika	EP 2024	-	-	-	0,497	0,384	-0,829	0,616	0,726	-0,695	-0,387	0,443	-
		SNS	NR SR 2023	-	-0,326	-	-	0,609	-0,454	0,432	0,558	-0,415	-	-	-
		SNS	EP 2024	-	-	-0,352	0,529	-	-0,696	0,631	0,606	-0,748	-0,43	0,357	-
Liberálno-konzervatívna	Liberáli	PS	NR SR 2023	0,373	-	0,439	-0,759	-	0,893	-0,673	-0,592	0,862	0,751	-0,666	-
		PS	EP 2024	-	-	0,37	-0,714	-	0,864	-0,678	-0,593	0,872	0,723	-0,687	-
	Konzervatívci	KDH	NR SR 2023	-0,65	0,548	-0,617	0,372	-	-	-	-	-0,424	-0,332	-	0,667
		KDH	EP 2024	-0,683	0,594	-0,634	0,414	-	-	-	-	-0,413	-0,357	-	0,702
Anti-establishmentarizmus	Anti-establishment	OLaNO	NR SR 2023	-0,732	0,734	-0,637	0,785	-0,541	-0,382	-	-	-	-0,777	0,373	0,729
		Slovensko	EP 2024	-0,682	0,685	-0,58	0,689	-0,438	-0,391	-	-	-	-0,709	0,326	0,686
	Ivan Korčok	1. Kolo PV	-	-	-	-0,601	-0,374	0,824	-0,692	-0,537	0,791	0,626	-0,746	-	
		2. Kolo PV	-	-	-	-0,58	-0,382	0,807	-0,69	-0,513	0,764	0,607	-0,745	-	
	Peter Pellegrini	1. Kolo PV	-	-	-	0,485	0,434	-0,747	0,662	0,478	-0,72	-0,529	0,724	-	
		2. Kolo PV	-	-	-	0,58	0,382	-0,807	0,69	0,513	-0,764	-0,607	0,745	-	
	Štefan Harabin	1. Kolo PV	-	-	-	0,583	0,312	-0,823	0,61	0,667	-0,796	-0,53	0,521	-	

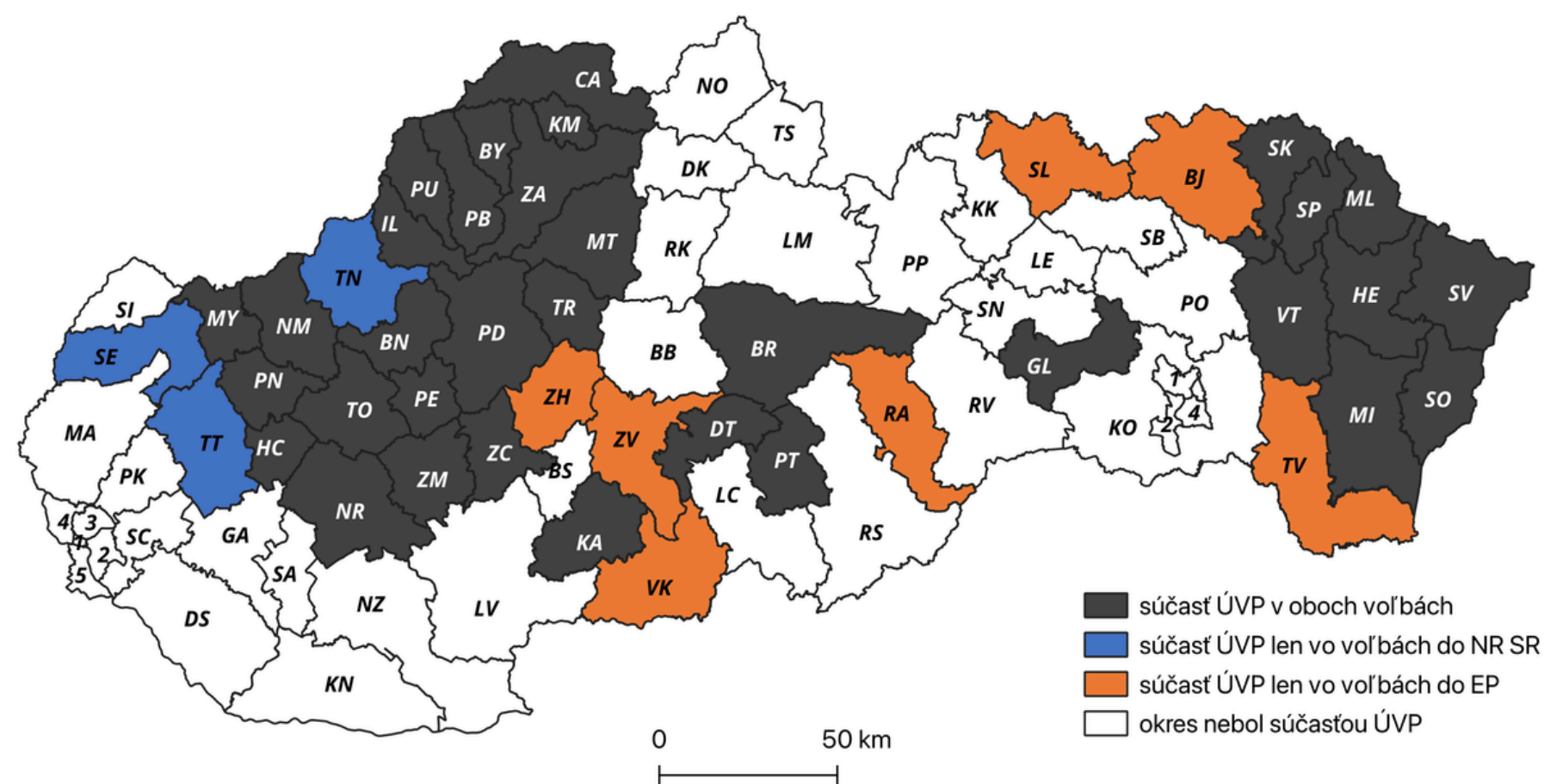
Konfliktná línia	Pozícia	Politická strana	Voľby	Urb.	Socio-ekonomická úroveň regiónu			Náboženská			Národnostná štruktúra regiónu				
				Urbanizácia	Nezamest.	Pr. mzda	IRR	Bez vyznania	Katolíci	Evanjelici	Slováci	Maďari	Rómovia	Rusíni	
Sociálno-ekonomická	Ľavica	SMER-SD	NR SR 2023	-0,363	-	-0,324	-	-0,376	-	-	-	-	-0,374	-	-
		SMER-SD	EP 2024	-0,432	-	-0,502	-	-0,424	-	-	-	-	-0,333	-	-
		HLAS	NR SR 2023	-0,431	0,375	-0,656	-0,414	-0,344	-	-	-	-	-	-	0,338
		HLAS	EP 2024	-0,414	0,548	-0,696	-0,557	-0,467	-	-	-	-	-	-	0,398
	Pravica	SaS	NR SR 2023	0,73	-0,593	0,857	0,661	0,768	-0,35	-	-	-	-0,38	-	
		SaS	EP 2024	0,666	-0,537	0,773	0,59	0,703	-0,344	-	-	-	-0,344	-	-0,201
Národno-etnická	Slovenskí nacionalisti	Republika	NR SR 2023	-0,64	-	-0,612	-0,401	-0,445	0,455	-	0,414	-0,437	-	-	
		Republika	EP 2024	-0,643	-	-0,62	-0,335	-0,609	0,493	-	0,358	-	-	-	
		SNS	NR SR 2023	-0,314	-	-0,341	-	-0,343	0,384	-	0,502	-0,62	-	-	
		SNS	EP 2024	-0,558	0,412	-0,659	-0,408	-0,685	0,374	-	-	-0,47	-	-	
Liberálno-konzervatívna	Liberáli	PS	NR SR 2023	0,719	-0,637	0,849	0,708	0,827	-0,339	-	-	-	-0,439	-	
		PS	EP 2024	0,687	-0,616	0,821	0,677	0,812	-0,31	-	-	-	-0,396	-	
	Konzervatívci	KDH	NR SR 2023	-	-	-0,355	-	-0,621	0,468	-	-	-	-0,399	-	
		KDH	EP 2024	-	-	-0,335	-0,311	-0,613	0,521	-0,311	-	-	-0,426	0,355	
Anti-establishmentarizmus	Anti-establishment	OLaNO	NR SR 2023	-0,348	0,771	-0,427	-0,779	-0,418	-	-	-0,399	-	0,856	-	
		Slovensko	EP 2024	-0,355	0,644	-0,422	-0,697	-0,488	-	-	-	-	0,811	-	
	Ivan Korčok	1. Kolo PV	0,63	-0,55	0,752	0,595	0,655	-	-	-	-	-	-	-0,321	
		2. Kolo PV	0,611	-0,537	0,732	0,581	0,624	-	-	-	-	-	-	-0,32	
	Peter Pellegrini	1. Kolo PV	-0,567	0,463	-0,675	-0,507	-0,581	-	-	-	-	-	-	0,321	
		2. Kolo PV	-0,611	0,537	-0,732	-0,581	-0,624	-	-	-	-	-	-	0,32	
	Štefan Harabin	1. Kolo PV	-0,608	0,452	-0,753	-0,49	-0,721	0,359	-	-	-	-0,489	-	-	

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023; 2024a; 2024b)

ÚZEMIA VOLEBNEJ PODPORY

1. výsledky zo všetkých okresov sa zoradia zostupne do tabuľky
2. absolútne počty sa kumulatívne sčítavajú
3. ÚVP - 50 % z celkového počtu hlasov
4. Jadrá ÚVP - 25 % z celkového počtu hlasov

Mapa 3: Územia volebnej podpory strany SMER-SD (NR SR 2023, EP 2024)

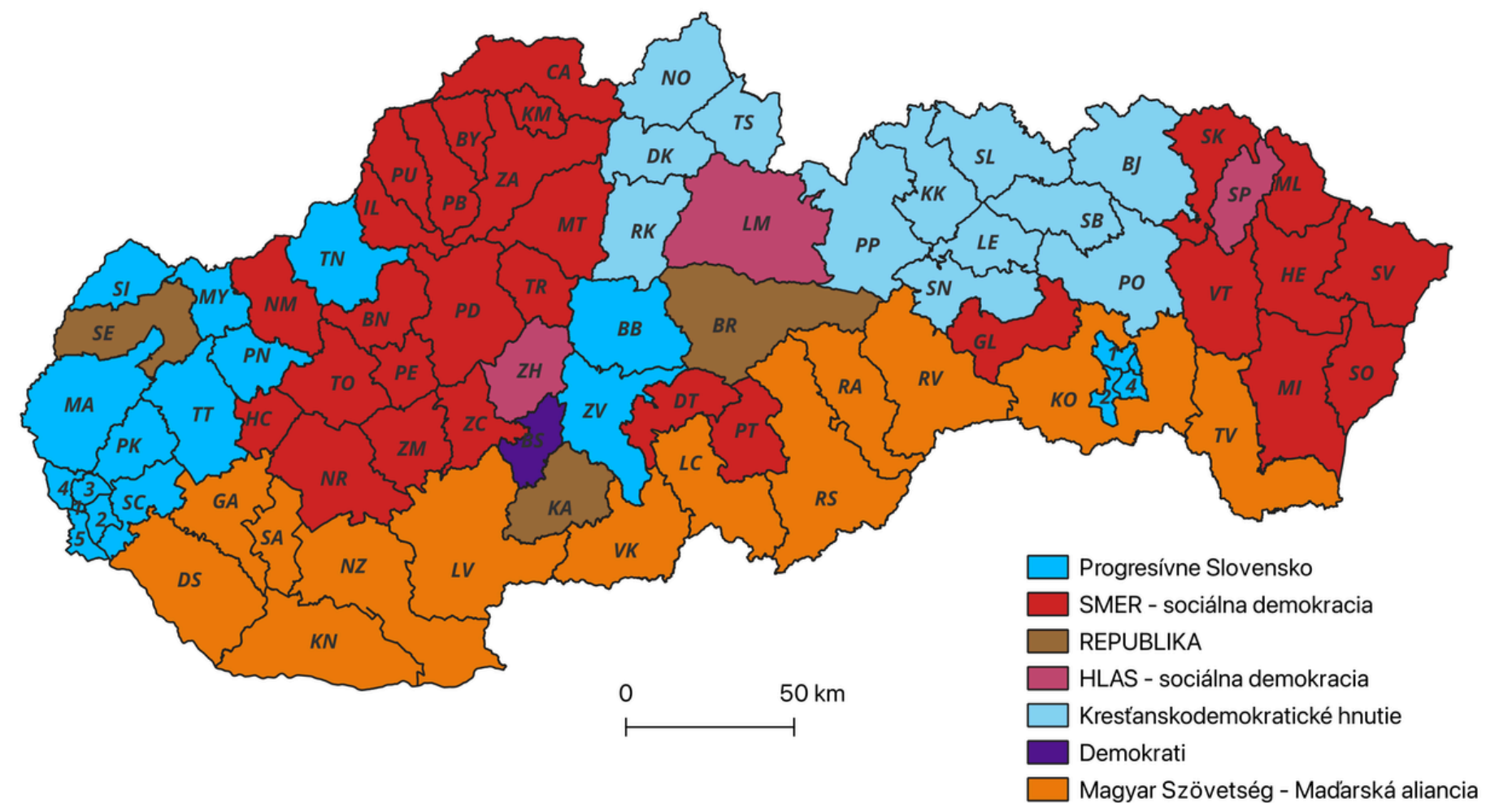

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023; 2024a)

NAJVÄČŠIA KLAD. ODCHÝLKA

1. Od výsledku každej strany v okrese sa opočíta celoslovenský priemer
2. Strana s najvyššou z hodnôt predstavuje špecifickú preferenciu v okrese

Mapa 4: Špecifická politická preferencia v regiónoch vo voľbách do EP 2024

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2024a)

TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

- 01 Volebná geografia ako subdisciplína politickej geografie
- 02 Kontextuálny prístup - prostredie ovplyvňuje volebné správanie
- 03 Teória konfliktných línií (Lipset a Rokkan)
Socioekonomická línia (ľavica-pravica), Národno-etnická línia...
- 04 Priestorové efekty ovplyvňujúce voliča
Susedský efekt, Efekt kampane, Efekt nákazy

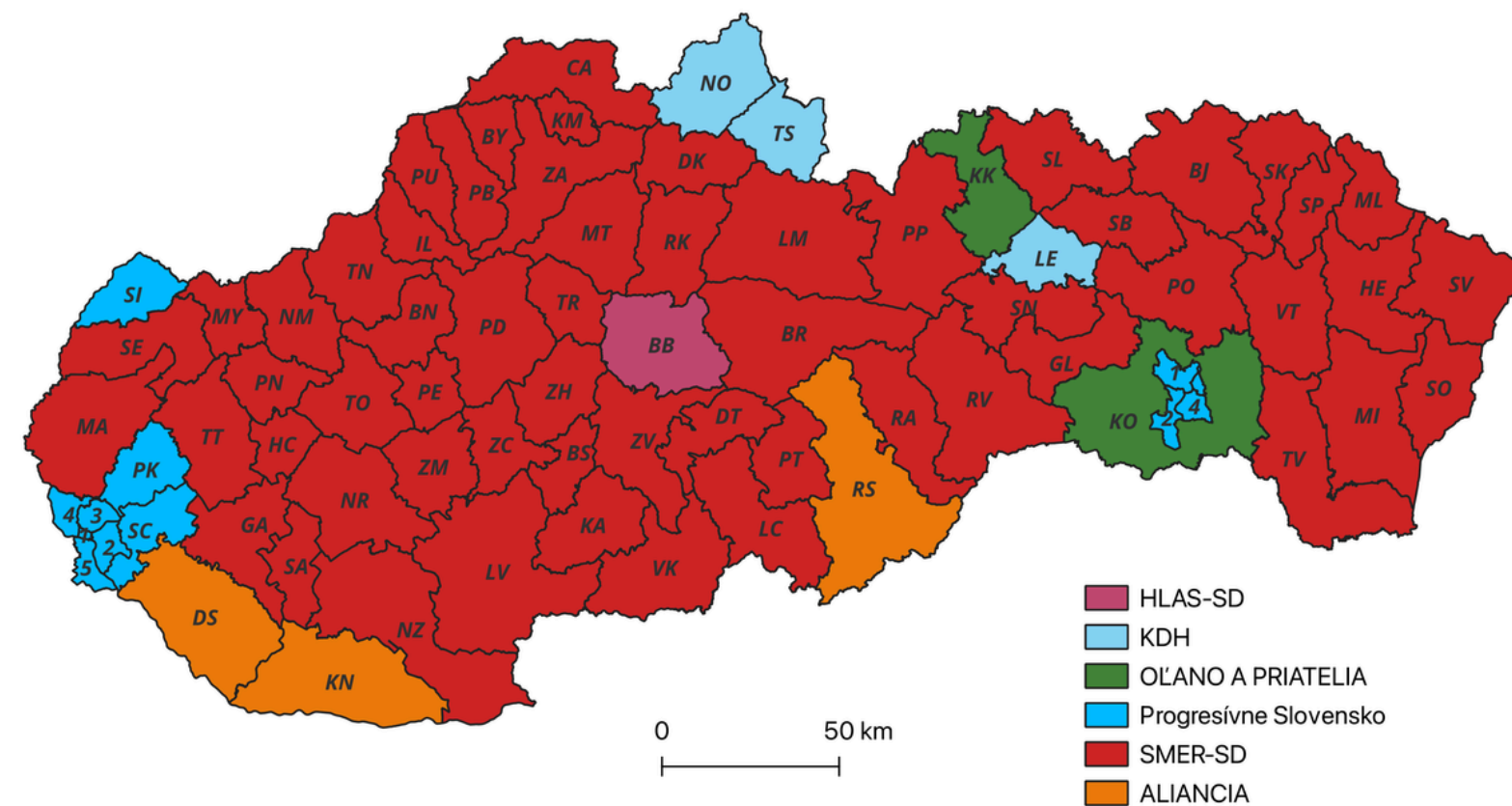
PREHL'AD VOLIEB

Tabuľka 2: Výsledky volieb do NR SR 2023

Názov strany	Počet hlasov	% hlasov	Počet mandátov
SMER – sociálna demokracia	681 017	22,94 %	42
Progresívne Slovensko	533 136	17,96 %	32
HLAS – sociálna demokracia	436 415	14,70 %	27
OL'ANO A PRIATELIA ¹²	264 137	8,89 %	16
KDH	202 515	6,82 %	12
Sloboda a Solidarita	187 645	6,32 %	11
Slovenská národná strana	166 995	5,62 %	10
REPUBLIKA	141 099	4,75 %	
ALIANCIA – Maďari. Národnosti. Regióny ¹³	130 183	4,38 %	
Demokrati	87 006	2,93 %	
SME RODINA	65 673	2,21 %	

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023)

Mapa 5: Víťazi volieb do NR SR 2023 v jednotlivých okresoch

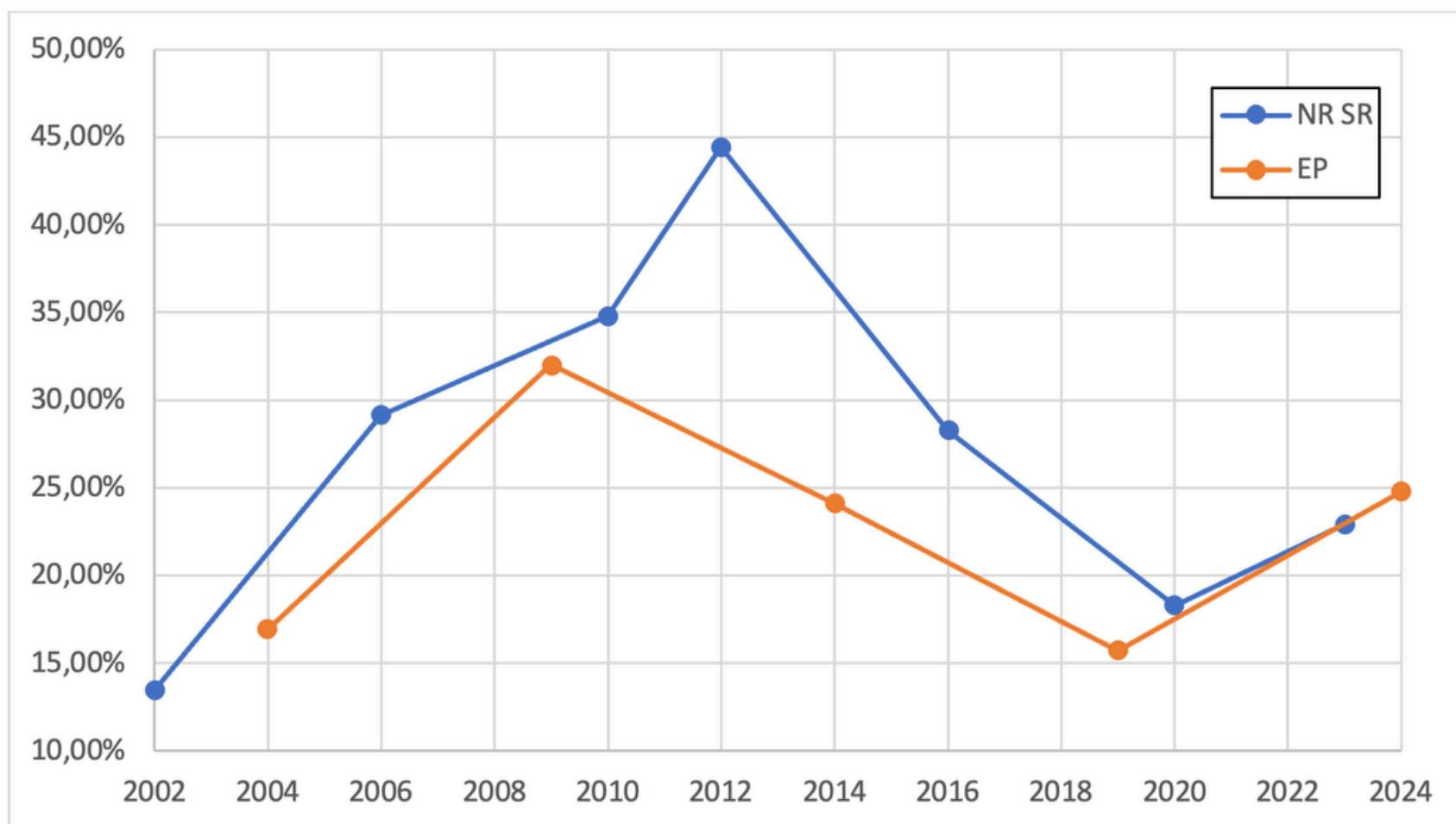

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023)

PREHL'AD KANDIDÁTOV

8 STRÁN, 3 KANDIDÁTI

Graf 1: Súhrn výsledkov strany SMER-SD vo voľbách do NR SR a do EP (2002 - 2024)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR

- Vznik a osobnosti (strany)
- Predošlá politická kariéra (kandidáti)
- Výsledky v minulých voľbách
- Politická orientácia
 - (napr. ľavica / pravica)

FAKTORY OVPLYVNĚJÍCÍ VOLEBNÚ PODPORU

4.1 Veková štruktúra

4.2 Vzdelanostná štruktúra

4.3 Štruktúra zamestnanosti

4.4 Štruktúra obyvateľstva podľa
ekonomickej aktivity

4.5 Miera urbanizácie

4.6 Socio-ekonomická úroveň
regiónu

4.7 Náboženská štruktúra regiónu

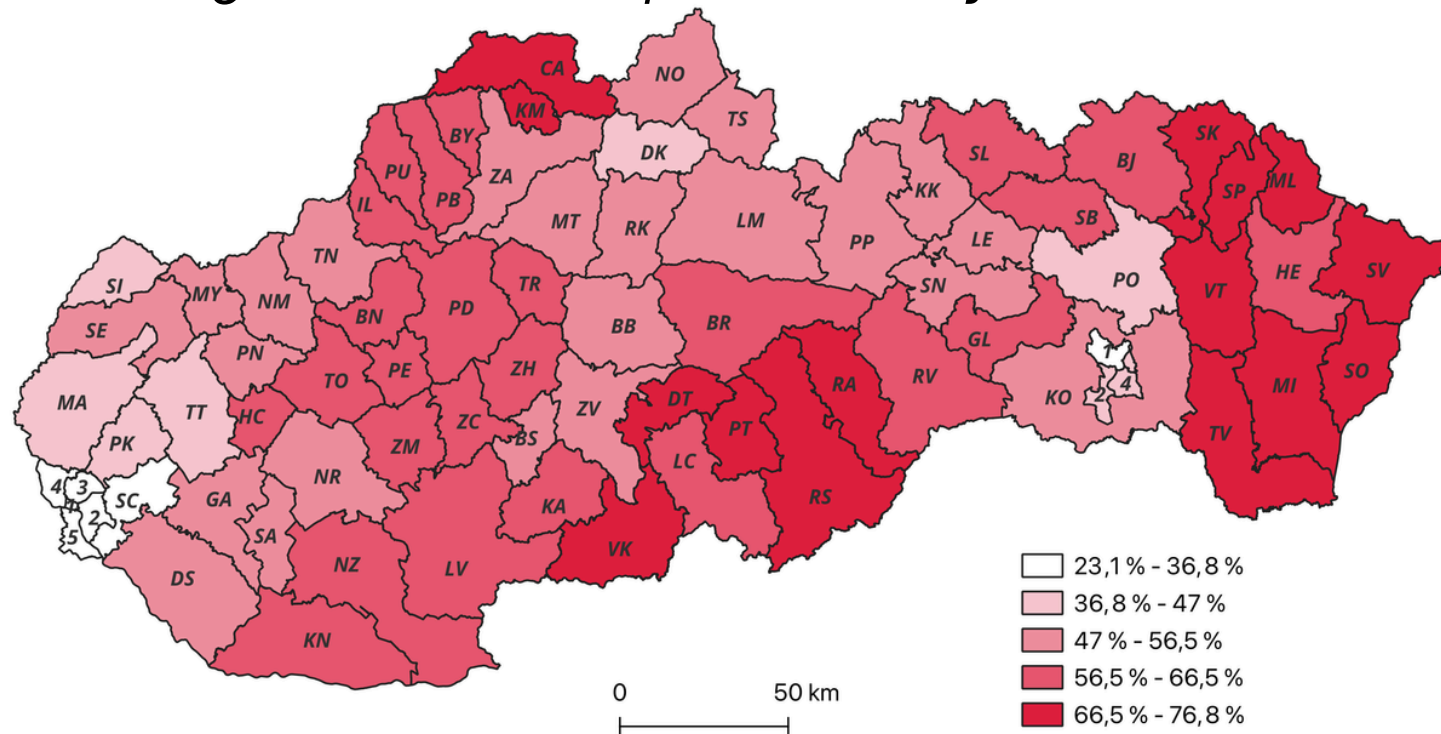
4.8 Národnostná štruktúra regiónu

		PS NR SR 2023	PS EP 2024
Vek	Priemerný	0,373	-
	Predprodukt.	-	-
	Poprodukt.	0,439	0,37
Vzdelanie	ZŠ	-0,759	-0,714
	SŠ	-	-
	VŠ	0,893	0,864
Zamestnanie	I. sektor	-0,673	-0,678
	II. sektor	-0,592	-0,593
	III. Sektor	0,862	0,872
Ekonomická aktivita	Aktívni	0,751	0,723
	Neaktívni	-0,666	-0,687
	Štud. a deti	-	-
Urb.	Urbanizácia	0,719	0,687
Socio-ekonomická úroveň regiónu	Nezamest.	-0,637	-0,616
	Pr. mzda	0,849	0,821
	IRR	0,708	0,677
Náboženská štruktúra regiónu	Bez vyznania	0,827	0,812
	Katolíci	-0,339	-0,31
	Evanjelici	-	-
Národnostná štruktúra regiónu	Slováci	-	-
	Maďari	-	-
	Rómovia	-0,439	-0,396
	Rusíni	-	-

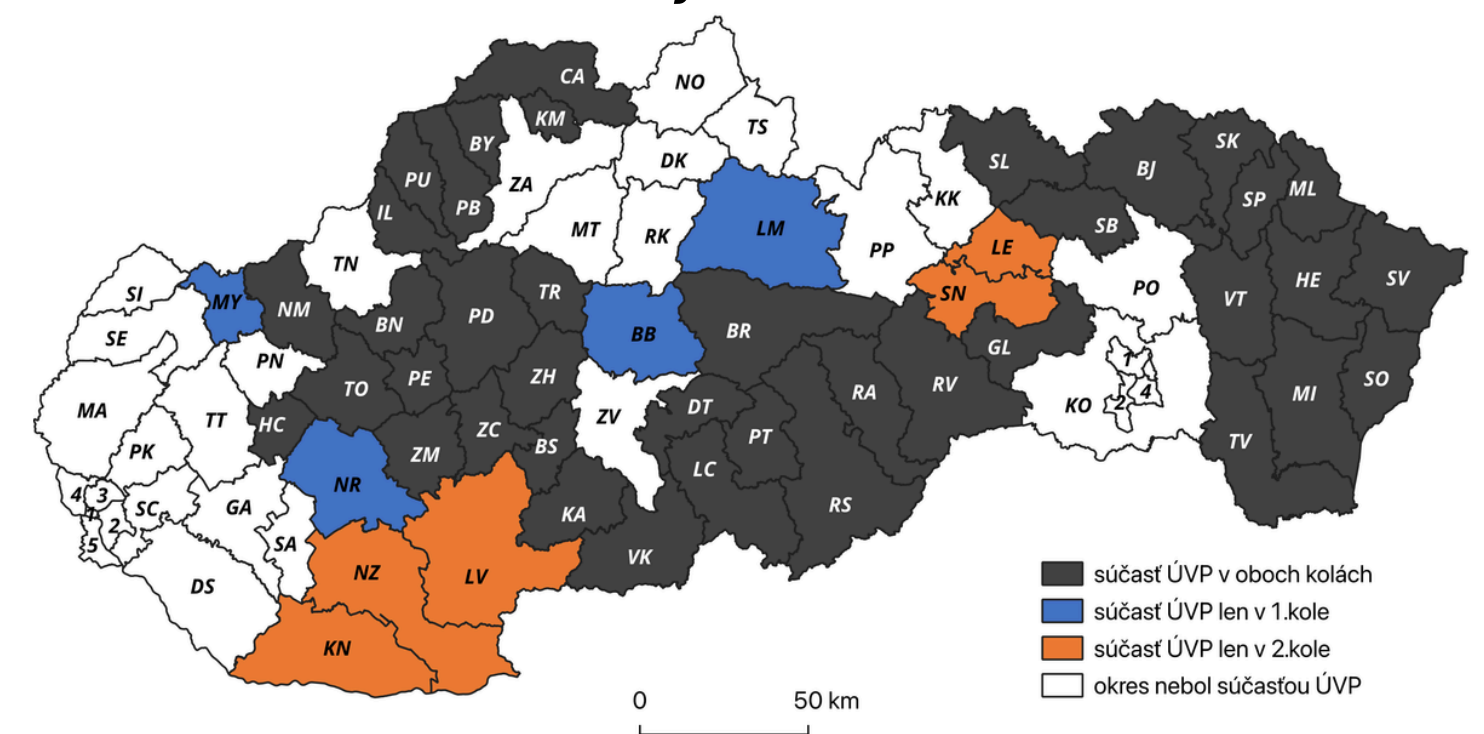
(úryvok z Tabuľky 1)

REGIONÁLNA DIFERENCIÁCIA PODPORY

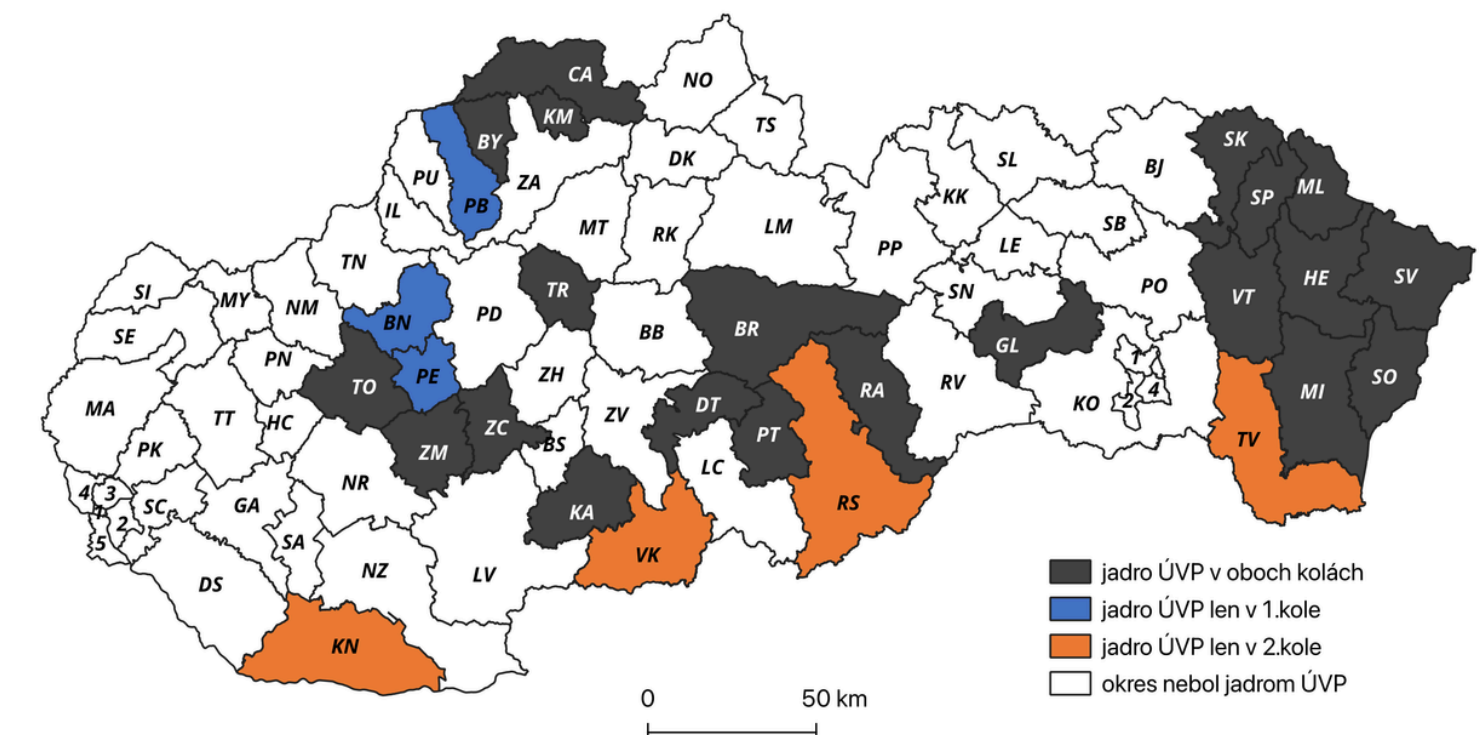
Mapa 6: Podiel hlasov v okresoch pre Petra Pellegriniho v 2. kole prezidentských volieb 2024

Mapa 7: Územia volebnej podpory Petra Pellegriniho v Prezidentských voľbách 2024

Mapa 8: Jadrá ÚVP P. Pellegriniho v Prez. voľbách 2024

Tabuľka 2: Korelácia podpory Petra Pellegriniho s politickými stranami

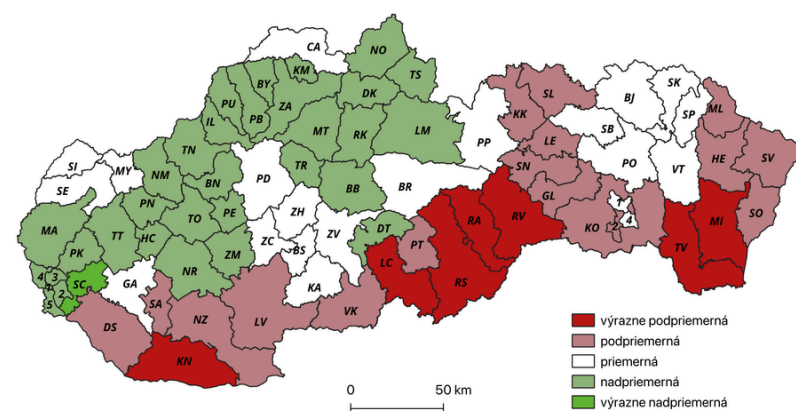
Strana		PP P1	PP P2		PP P1	PP P2
HLAS	NR SR	0,854	0,822	EP	0,836	0,83
KDH		-	-		-	-
OĽaNO		-	-		-	-
PS		-0,839	-0,896		-0,882	-0,929
REPUBLIKA		0,588	0,639		0,812	0,834
SaS		-0,843	-0,896		-0,881	-0,917
SNS		0,526	0,529		0,669	0,717
SMER		0,816	0,765		0,932	0,9

* zdroje - vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023; 2024a; 2024b)

VZORCE VOLEBNÉHO SPRÁVANIA

Účasť

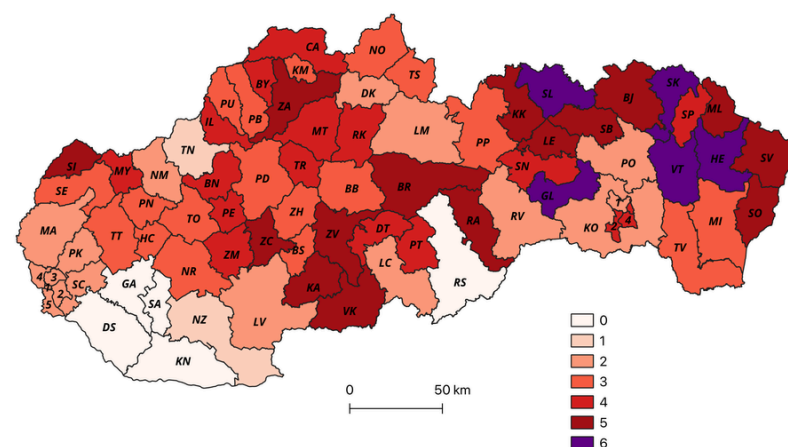
Mapa 9: Volebná účasť v okresoch vo voľbách do NR SR v roku 2023

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023)

Počet ÚVP

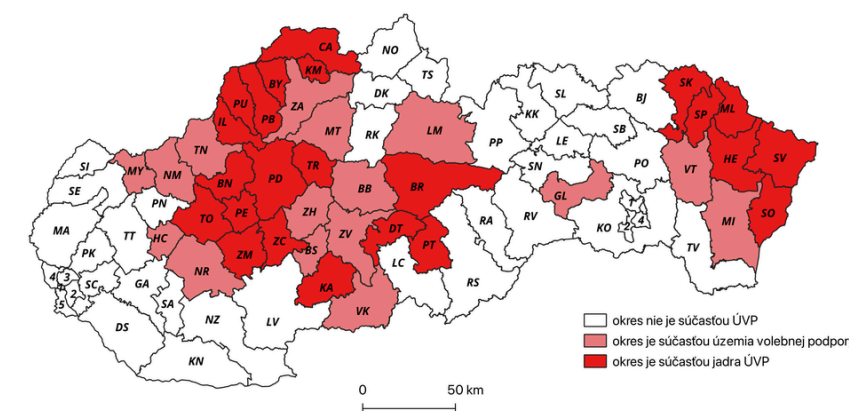
Mapa 10: Počet ÚVP, ktorých je okres súčasťou vo voľbách do EP (2024)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2024a)

Koalícia - opozícia

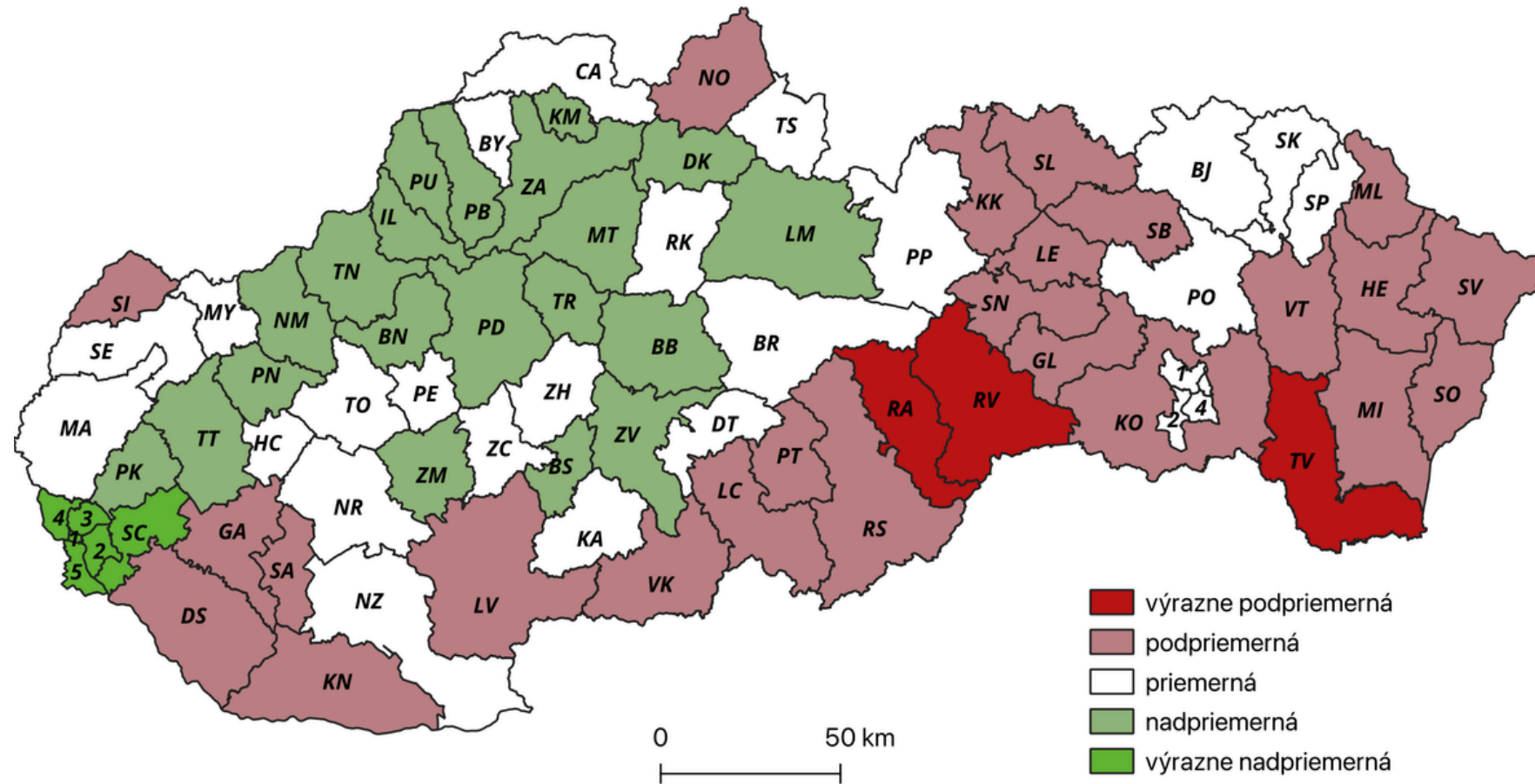
Mapa 11: Podiel hlasov v okresoch pre strany koalície vo voľbách do NR SR 2023

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023)

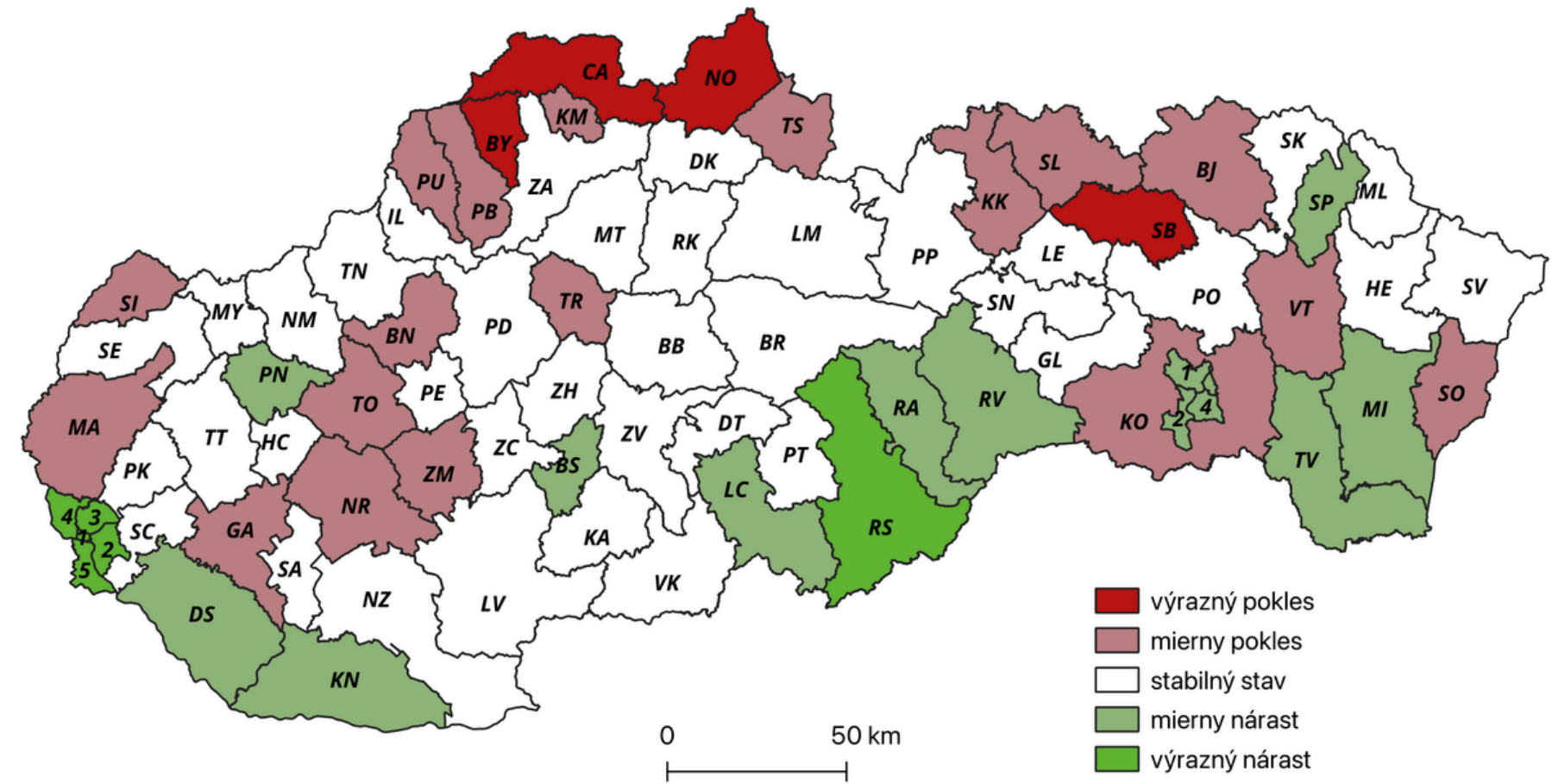
VOLEBNÁ ÚČASŤ

Mapa 12: Volebná účasť v okresoch vo voľbách do Európskeho Parlamentu 2024

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2024a)

Mapa 13: Porovnanie volebnej účasti v okresoch vo voľbách do NR SR a do EP (2023 a 2024)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠÚ SR (2023; 2024a)

ZÁVERY

- 1. PRIESTOROVÁ RÔZNORODOSŤ VOLEBNEJ PODPORY S RELATÍVNE STABILNÝMI REGIONÁLNYMI VZORCAMI**
- 2. PREZIDENTSKÉ VOĽBY KOPÍRUJÚ REGIONÁLNE VZORCE STRANÍCKYCH PREFERENCIÍ**
- 3. IDENTIFIKOVANÉ STABILNÉ JADRÁ VOLEBNEJ PODPORY JEDNOTLIVÝCH POLITICKÝCH SUBJEKTOV**

**ĎAKUJEM ZA
POZORNOST**

ZDROJE

HENDL, Jan, 2006. Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat. Praha: Portál. ISBN 80-7367-123-9.

ŠÚ SR, 2023. Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky 2023 [online] [cit. 21.12.2024]. Dostupné na: <https://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2023>

ŠÚ SR, 2024a. Voľby do Európskeho parlamentu 2024 – Voľby do Európskeho parlamentu 2024 [online] [cit. 23.12.2024]. Dostupné na: <https://volby.statistics.sk/ep/ep2024>

ŠÚ SR, 2024b. Voľby prezidenta Slovenskej republiky 2024 [online] [cit. 23.12.2024]. Dostupné na: <https://volby.statistics.sk/prez/prez2024>